

Situació d'aprenentatge¹

Títol	Sense aigua a l'aixeta
Curs (nivell educatiu)	1r i 2n de l'educació primària
Àrees	Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural / Llengua Catalana i Literatura

¹ Les situacions d'aprenentatge són els escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, i a la qual cal donar resposta o sobre la qual s'ha d'intervenir. És en la seva resolució que l'alumnat assoleix les competències. [Annex 5. Aprenentatge basat en situacions](#). Són propostes pedagògiques orientades al desenvolupament de les competències.

DESCRIPCIÓ (context + repte)

Per què aquesta situació d'aprenentatge? Està relacionada amb alguna altra? Quin és el context?² Quin repte planteja?³

Context

Els alumnes de primer cicle acostumen a tenir temps per anar al lavabo abans de l'esbarjo. Avui es troben amb una situació inesperada: en obrir l'aixeta per rentar-se les mans o en estirar la cadena del vàter, descobreixen que no surt aigua. Comencen a queixar-se i a preguntar què passa. El docent, davant d'aquest fet, es troba amb una oportunitat per plantejar preguntes sobre l'aigua, exaltar-ne la importància en les tasques diàries i recordar la necessitat de fer-ne un bon ús a l'escola i més enllà. Es dissenya una SA per treballar l'aigua, el seu ús a l'escola i a casa, i alhora promoure la consciència sobre la responsabilitat en els seus usos.

Repte

Sorgeix el repte d'explicar els usos i les propostes d'estalvi d'aigua a partir d'una infografia per informar de la responsabilitat de preservar l'aigua.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les competències específiques següents:

Competències específiques	Àrea
C2. Plantejar-se preguntes sobre el món, aplicant les diferents formes de raonament i mètodes del pensament científic, per interpretar, respondre i predir els fets i fenòmens del medi natural, social i cultural i per prendre decisions creatives i decidir actuacions ètiques i socialment sostenibles.	Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural
C6. Analitzar críticament les causes i conseqüències de la intervenció humana en l'entorn integrant els vessants social, econòmic, cultural, tecnològic i ambiental definits en els objectius de desenvolupament sostenible, per tal de promoure la capacitat d'afrontar els problemes, aportar	Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

² Context: conjunt de circumstàncies que expliquen un esdeveniment o una situació i que envolten un individu, un col·lectiu o una comunitat, etc.

³ Un repte és un desafiament que sorgeix d'una pregunta, un problema, un cas, una polèmica, una recerca, un encàrrec, un projecte, un servei..., situat en un context. Resoldre'l implica mobilitzar sabers i connectar accions a partir de les quals es desenvolupen capacitats personals.

solucions i actuar de manera individual i col·laborativa en la seva resolució, posant en pràctica hàbits de vida i de consum responsable i sostenible.	
C5. Produir textos escrits i multimodals, amb adequació, coherència i cohesió, i aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.	Llengua Catalana i Literatura

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS⁴

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les competències específiques següents:

Competències específiques	Competència transversal
C4. Identificar les relacions sistèmiques entre les accions humanes i l'entorn i iniciar-se en l'adopció d'hàbits de vida sostenibles, per contribuir a la conservació de la biodiversitat des d'una perspectiva tant local com global.	Competència ciutadana
C4. Reconèixer el valor de l'esforç i la dedicació personal per a la millora de l'aprenentatge i adoptar posicions crítiques quan es produeixen processos de reflexió guiats.	Competència personal, social i d'aprendre a aprendre

⁴ Les competències transversals són: competència ciutadana; competència emprenedora; competència personal, social i d'aprendre a aprendre; i competència digital.

OBJECTIUS D'APRENTATGE I CRITERIS D'AVALUACIÓ

Objectius d'aprenentatge⁵ Què volem que aprengui l'alumnat i per a què? CAPACITAT + SABER + FINALITAT	Criteris d'avaluació⁶ Com sabem que ho ha après? ACCIÓ + SABER + CONTEXT
1. Analitzar quins usos fem de l'aigua a l'escola i a casa, per prendre decisions sostenibles i reajustar-ne el consum.	1. Demostrar curiositat per conèixer els usos de l'aigua a l'escola i a casa. 2. Registrar les observacions proposades sobre els usos de l'aigua en els diferents contextos. 3. Compatir i relacionar les informacions i dades obtingudes amb les observacions realitzades. 4. Reconèixer connexions directes entre les mesures d'estalvi i l'ús que fem de l'aigua. 5. Aportar idees que puguin donar resposta a mesures d'estalvi d'aigua.
2. Reconèixer el valor de l'aigua com un element essencial de vida, per a fer-ne un ús responsable en el dia a dia.	6. Reconèixer algunes de les propietats de l'aigua mitjançant metodologies d'indagació de manera pautada. 7. Identificar la relació de l'ésser humà amb l'aigua com un recurs necessari per a la vida. 8. Mostrar actituds de vida sostenible, amb accions d'estalvi d'aigua i reconeixent l'aigua com un bé comú.

⁵ Les competències específiques estan formulades de manera general i convé concretar-les per definir quins seran els aprenentatges que s'adquiriran amb la realització de la situació d'aprenentatge. Aquesta concreció ha de permetre formular unes competències pròpies de la situació d'aprenentatge que són l'equivalent dels objectius d'aprenentatge.

⁶ Els criteris d'avaluació es poden desplegar en indicadors. Un objectiu d'aprenentatge pot relacionar-se amb un, dos o més criteris d'avaluació.

<p>3. Informar sobre els usos de l'aigua i propostes d'estalvi, per prendre consciència de la necessitat de preservar l'aigua.</p>	<p>9. Aplicar estratègies de planificació, redacció, revisió i edició d'una infografia amb acompanyament. 10. Redactar una infografia de manera col·laborativa amb solucions per preservar l'aigua. 11. Comunicar el contingut de la infografia de manera clara aportant actuacions d'ús d'aigua responsable i sostenible. 12. Participar en activitats que permeten avançar cap als objectius de desenvolupament sostenible de manera conscient i contextualitzada.</p>
--	--

SABERS

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge es tractaran els sabers següents:

Saber	<u>Àrees</u>
<p>La vida al nostre planeta - Identificació dels nutrients, l'aigua com a substància imprescindible per a la vida.</p> <p>Matèria, forces i energia - Interpretació dels canvis d'estat de la matèria en interaccionar amb la calor per explicar fenòmens naturals.</p> <p>Societats i territoris</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Reptes del món actual <p>- Introducció als objectius de desenvolupament sostenible a partir de l'anàlisi de problemes i de les accions quotidianes.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Consciència ecosocial <p>- Coneixement de l'entorn i estudi de les accions per a la millora i sostenibilitat dels béns comuns. - Comprensió d'algunes propietats de l'aigua, per aconseguir un ús sostenible del recurs.</p>	<p>Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural</p>

Comprensió lectora

- Lectura individual, amb fluïdesa adequada al nivell cognitiu, de textos sobre l'aigua.
- Aplicació d'estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura (planificació, anticipació, inferències...), en textos diversos sobre l'aigua, amb acompanyament.

Expressió escrita

- Comprensió i ús de convencions del codi escrit en el marc de les propostes de comprensió o producció de textos d'ús escolar i social.
- Producció d'una infografia dirigida a diferents destinataris, amb acompanyament i una intenció concreta.
- Aplicació d'estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, redacció, revisió i edició de textos escrits i multimodals propers a la seva experiència personal, amb propòsit i de forma acompanyada.
- Utilització d'elements gràfics i paratextuals adequats al suport, de forma acompanyada, que facilitin l'organització i la comprensió del text produït a l'aula.
- Cura en la presentació de les produccions escrites en qualsevol suport.

Alfabetització informacional

- Aplicació d'estratègies bàsiques per a la recerca guiada d'informació senzilla en fonts documentals variades i amb diferents suports i formats, reconeixent l'autoria.
- Aplicació d'estratègies bàsiques per comparar informació de diferents fonts, reelaborar-la i comunicar-la en situacions properes i amb acompanyament.
- Comunicació creativa del coneixement, de forma acompanyada, respecte a la propietat intel·lectual.

Llengua Catalana
i Literatura

DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Quines són les principals estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar? Quins tipus d'agrupament realitzarem? Quins són els principals materials que necessitarem? Etc.

Agrupaments segons les tasques plantejades: treball individual, treball en petit grup (treball cooperatiu) i gran grup.

L'espai on es desenvolupa la seqüència de la situació és l'aula del grup classe. A més, cada alumne farà un registre individual d'ús de l'aigua a casa seva.

Fem servir el material que faciliti o doni suport als processos d'ensenyament i aprenentatge, com ara: ordinadors, [recursos digitals](#) o guions de treball.

El paper del docent ha de ser el de motivar, acompanyar, facilitar, orientar i fer de bastida en els moments en què l'alumnat ho necessiti. Ha de deixar que s'organitzi, faci les seves cerques, tregui les seves conclusions i lideri el seu aprenentatge.

ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVALUACIÓ

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació
Activitats inicials Què en sabem?	<p>Abans de sortir a l'esbarjo, els alumnes es troben que no surt aigua quan obren l'aixeta, ni tampoc quan estiren la cadena del vàter. Hi ha una avaria (pot ser real o es pot simular). De seguida sorgeixen queixes entre l'alumnat i pregunten que passarà i fins quan durarà. El docent, en tornar de l'esbarjo, aprofita la situació de manca d'aigua a l'aixeta per preguntar a l'aula sobre qüestions relacionades amb l'aigua i engegar d'aquesta manera la situació d'aprenentatge:</p> <p>Per a què fem servir l'aigua? En quins llocs trobem aigua? Què ens passaria si no tinguéssim aigua? En què ens afectaria en el dia a dia de l'escola? I a casa? Què en sabem, de l'aigua?...</p> <p>Anotem les idees que van sorgint de la conversa i demanem a cada alumne que en representi alguna amb un dibuix. L'objectiu és plasmar un recull visual d'aquesta primera sessió.</p> <p>A partir d'aquí, el mateix alumnat ha de mostrar interès per tal de continuar fent una recerca sobre els usos de l'aigua i recollir-ne informació.</p> <p>Ens plantegem el repte d'investigar sobre els usos de l'aigua, per entendre com és de necessari fer-ne un consum responsable i proposar models d'estalvi d'aigua concretats en una infografia.</p>

	<p>Què en sabem, de l'aigua?</p> <p>Distribuïm el grup classe en petits grups. Per situar l'alumnat en els seus coneixements, fem una proposta amb diferents materials per treballar l'aigua mitjançant una metodologia d'indagació amb l'objectiu de despertar la comprensió d'algunes de les propietats de l'aigua, a partir de l'observació i la conversa.</p> <p>Aquestes propostes, conjuntament amb la conversa inicial, són activitats d'avaluació inicial. Elaborem un document de registre.</p>
<p>Activitats de desenvolupament Aprenem nous sabers</p>	<p>Diari d'aigua</p> <p>Per tal d'observar els usos de l'aigua, preparem un diari entre tots i totes, acordem els diferents apartats que ha de tenir i en dissenyem un per a cada alumne.</p> <p>Fem una excursió per l'escola per veure i registrar els usos de l'aigua en diferents àrees, com ara les aules, els lavabos, la cuina o el pati, i fem anotacions o dibuixos en el diari sobre com s'utilitza l'aigua en aquests espais.</p> <p>Demanam als alumnes que, amb la col·laboració de la família, facin anotacions en el diari d'aigua a casa durant dos dies, registrant totes les vegades que utilitzen l'aigua durant el dia.</p> <p>A l'aula, creem petits grups per compartir les dades individuals anotades en el diari d'aigua durant dos dies. L'alumnat parla i explica els usos de l'aigua que ha fet individualment. Després identificarem, compararem i comprendrem els usos variats de l'aigua en entorns quotidians.</p> <p>El docent acompanya la conversa i ajuda els alumnes a prendre consciència de quin ús fan de l'aigua, la quantitat d'aigua que s'utilitza i quins són els usos més comuns.</p> <p>També es guia la conversa cap a la necessitat d'estalviar aigua i es convida a donar l'oportunitat que facin propostes sobre com estalviar aigua.</p>

	<p>Proporcionem situacions simulades en què l'alumnat pugui parlar de com reduir l'ús de l'aigua en moments quotidians com ara rentar-se les mans, beure, netejar, etc. Podem fer servir pòsters o targetes per representar maneres d'estalviar aigua. També podem reforçar la generació d'idees introduint la lectura del cartell i veure si el que ens aconsella ho podem aplicar.</p> <p>Preparem un joc de classificació en què l'alumnat hagi d'identificar usos necessaris i no necessaris de l'aigua a casa i a l'escola (situacions com ara rentar-se les mans, beure, netejar, etc.) i reflexionem sobre com podrien reajustar el consum d'aigua en diverses situacions.</p> <p>Si és possible, organitzem una visita a una planta de tractament d'aigua o convidem una persona especialista en aigua, per parlar més sobre la importància de la conservació de l'aigua.</p>
Activitats d'estructuració Què hem après?	<p>Expliquem què és una infografia i com ens podem organitzar per elaborar-ne una que expliqui tot el que hem après sobre els usos de l'aigua i el seu estalvi. Continuem en agrupaments en petits grups. Cada grup ha d'elaborar un punt que mostri un ús de l'aigua i una mesura responsable per estalviar aigua.</p> <p>Fem una composició amb tots els punts elaborats pel conjunt dels grups i creem la infografia.</p> <p>En gran grup, preparem una breu explicació per poder compartir-la amb la família a casa i fer un retorn dels aprenentatges.</p>
Activitats d'aplicació Apliquem el que hem après	<p>Demaneu a l'alumnat que expliqui la informació elaborada per a la infografia a la família, amb els usos de l'aigua més freqüents, i que proposin petites accions que poden fer per estalviar aigua a casa seva o a l'escola.</p> <p>En diferents moments posteriors a la situació plantejada, podem continuar simulant situacions en què els alumnes puguin opinar com a defensors de l'aigua, prenent decisions responsables sobre com utilitzar-la i com evitar-ne el malbaratament.</p>

BREU DESCRIPCIÓ DE COM S'ABORDEN ELS VECTORS⁷ EN AQUESTA SITUACIÓ D'APRENTATGE

L'SA s'orienta cap a un tipus d'aprenentatge profund i funcional que afavoreix els aprenentatges competencials. Alhora, garanteix la universalitat del currículum des de la participació de tot l'alumnat, integrant i facilitant la comprensió dels aprenentatges. La llengua per entendre el món i compartir el coneixement és un element clau en totes les converses i durant totes les activitats, i afavoreix en tot moment la qualitat de l'educació de les llengües. Finalment, es promou la ciutadania democràtica i la consciència global amb la voluntat de formar persones compromeses i capaces de promoure canvis i afrontar reptes des del vector de Ciutadania democràtica i consciència global.

MESURES I SUPORTS UNIVERSALS⁸

Es realitzen accions i pràctiques, de caràcter educatiu preventiu i proactiu.
Context d'aprenentatge situat, per garantir un aprenentatge significatiu.
Cura en la convivència, el benestar i el compromís amb grups de treball cooperatiu.
Personalització dels aprenentatges.
Avaluació formativa i formadora.

⁷ 1. Aprenentatges competencials. 2. Perspectiva de gènere. 3. Universalitat del currículum. 4. Qualitat de l'educació de les llengües. 5. Benestar emocional. 6. Ciutadania democràtica i consciència global.

⁸ Les mesures i els suports universals són els que s'adrecen a tot l'alumnat. Han de permetre flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionar a alumnes i docents estratègies per minimitzar les barreres d'accés a l'aprenentatge i a la participació que es troben a l'entorn, i garantir la convivència i el compromís de tota la comunitat educativa.

MESURES I SUPORTS ADDITIONALS⁹ O INTENSIVS¹⁰

Quines mesures o suports addicionals o intensius es proposen per a cadascun dels alumnes següents:

Alumne/a	Mesura i suport addicional o intensiu

⁹ Les mesures i els suports addicionals s'adrecen a alguns alumnes. Permeten ajustar la resposta educativa de manera flexible, preventiva i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge que poden comprometre l'avenç personal i escolar.

¹⁰ Les mesures i els suports intensius són específics per a l'alumnat amb necessitats educatives especials, estan adaptats a la seva singularitat i permeten ajustar la resposta educativa de manera extensa, amb una freqüència regular i, normalment, sense límit temporal.